

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 20109/2024
21.01.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан М. Стојковић, адвокат из ..., против тужених „DAN GRAF“ д.о.о. Београд, и ББ из ..., чији је пуномоћник Дејан Богдановић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 183/24 од 16.05.2024. године, у седници одржаној 21.01.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду ГжЗ 183/24 од 16.05.2024. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужених за накнаду трошкова састава одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 638/22 од 04.12.2023. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени „DAN GRAF“ д.о.о. Београд да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.12.2023. године као дана пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да се тужени обавезе на исплату преко досуђеног износа од 50.000,00 динара до траженог износа од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.12.2023. године до исплате, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени ББ да одмах по пријему, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, са сајта „danas.rs“ уклони текст под насловом: „Ко је АА, (не)суђени црногорски мандатар: Критичар комунизма и некадашњи амбасадор Југославије и СЦГ“ од ...2022. године објављен на интернет адреси - „ко је АА, (не) суђени црногорски мандатар: Критичар комунизма и некадашњи амбасадор Југославије и СЦГ-Људи-Дневни лист „Данас“. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени ББ да одмах по пријему, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, без коментара и о свом трошку објави увод и изреку ове пресуде на сајту „danas.rs“. Ставом петим изреке,

обавезани су тужени да тужиоцу АА накнаде трошкове парничног поступка у износу од 125.100,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности одлуке до исплате.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж3 183/24 од 16.05.2024. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Вишег суда у Београду ПЗ 638/22 од 04.12.2023. године у ставу првом, трећем и четвртном изреке, тако што је одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени „DAN GRAF“ д.о.о. Београд да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа и части исплати износ од 50.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 04.12.2023. године, као дана пресуђења до исплате, да се обавезе тужени да одмах по пријему, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, са сајта „danas.rs“ уклони текст под насловом: „Ко је АА, (не)суђени црногорски мандатар: Критичар комунизма и некадашњи амбасадор Југославије и СЦГ“ од ..2022. године објављен на интернет адреси - „Ко је АА, (не) суђени црногорски мандатар: Критичар комунизма и некадашњи амбасадор Југославије и СЦГ-Људи-Дневни лист „Данас“ и да тужени ББ одмах по пријему, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде, без коментара и о свом трошку, објави увод и изреку пресуде на сајту „danas.rs“. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка из става петог изреке Вишег суда у Београду ПЗ 638/22 од 04.12.2023. године, тако што је обавезан тужилац да туженима на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 131.400,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви странака за досуђење трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени су одговор на ревизију тужиоца.

Врховни суд је испитао побијану одлуку, применом одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку и оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, ...2022. године на интернет порталу медија „Danas.RS“ чији је издавач тужени „DAN GRAF“ д.о.о. а одговорни уредник тужени ББ, објављен је текст под насловом: „Ко је АА, (не)суђени црногорски мандатар: Критичар комунизма и некадашњи амбасадор Југославије и СЦГ“. У тексту је, између осталог, наведено: „АА, лидер Демократског фронта, јуче након последње рунде преговора „старе“ парламентарне већине иступио је истичући да је постигнут велики договор и направљен велики корак“, „По закону АА не би могао да буде премијер, јер та функција подлеже старосној граници прописаној Законом о раду, за разлику од функције председника државе, посланика, одборника“. Такође је наведено: „АА познат је по својој просрпској и светосавској оријентацији“, „Покрет који предводи финансира Русија још од 2014. године (Демократски фронт је основан две

године раније), „АА је још прошле године био виђен за извесног наследника Здравка Кривокапића на функцију“, „75-годишњи АА је неретко у својим иступима врло критичан према некадашњем комунистичком уређењу државе, а својевремено је био полазник Партијске школе Савеза комуниста у Кумровцу (за елитне чланове СК). Такође је наведено: „Захваљујући тада највишим комунистичким званичницима Извршног већа Владе Црне Горе – Марко Орландић и Раде Брајовић – АА је постављен за министра просвете у периоду пред антибирокаатску револуцију. Захваљујући тасту, покојном ВВ, једном од лидера антибирокаатске револуције, АА је постављен за амбасадора у Мозамбику, од чега су, како наводе сведоци тог времена, „бежале“ многе дипломате од каријере“. У тексту се даље наводи: „У биографији стоји да је био професор на угледном универзитету „La Sapienza“ у Италији, иако је тамо био позван свега пар пута као гост говорник на одређене теме“, „Пред референдум о независности Црне Горе, АА је боравио у САД у друштву Предрага Булатовића и Небојше Медојевића, лидера Покрета за промене, да лобирају против независности, а сви медији тада писали су да је АА на пут у Америку ишао у режији Војислава Коштунице и Радета Булатовића“. У тексту је наведено и: „АА и тада, као и данас, одбија и пориче тезу да Београд жели да доминира над Црном Гором. Прошле године је био бесан када је смењен Владимир Лепосавић, министар правде у Влади Кривокапића, због довођења у питање геноцида у Сребреници и пресуда Хашког трибунала“. На крају текста је цитирана изјава тужиоца: „Ово је превршило сваку меру, ово је ударац за владу. Црна Гора је уморна од ауторитарних вођа које су наређивале и када би се неки министар елиминисао ту не би била само оставка, слале би се мафијашке поруке“. Након објављеног текста 20.10.2022. године објављен је одговор тужиоца на информацију у којем је навео које од информација нису тачне. Због објављеног текста тужилац се осећао увређено, тврдње изнете у тексту су га заболеле, јер је окарактерисан као преварант и лицемер.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да је исказима цитираним у образложењу побијане пресуде повређено тужиочево достојанство, јер је тужилац приказан у лажном светлу, тако што су му приписана својства која нема. Притом, интерес за објављивањем таквих информација није претежан у односу на интерес заштите достојанства тужиоачеве личности, објављивањем истих се не доприноси јавној расправи о личности на коју се информације односе, због чега су такве информације недопуштене сходно одредби члана 79. став 1. и 2. Закона о јавном информисању и медијима. Стога је применом одредбе члана 79, 112, 114. и 120. Закона о јавном информисању и медијима у вези са чланом 232. ЗПП и 277. ЗОО одлучио усвајањем тужбеног захтева.

Другостепени суд је првостепену пресуду преиначио тако што је одбио као неосноване тужбене захтеве тужиоца за накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа у смислу члана 8, 9. и 79. Закона о јавном информисању и медијима, налазећи да спорни искази не представљају противправни напад на тужиоачеву личност и да нису основ за накнаду штете. Сходно томе, одбио и захтеве за уклањање текста и објављивање увода и изреке пресуде.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда је правилна.

Према члану 10. Европске конвенције за заштиту људских права, свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог

мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе (став 1). Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу (поред осталог) заштите угледа или права других (став 2).

Одредбом члана 79. став 1. и 2. Закона о јавном информисању и медијима, достојанство личности (част, углед, односно пијетет) лица на која се односи информација правно је заштићено. Објављивање информације која садржи повреду части, угледа или пијетета, односно лице приказује у лажном светлу приписивањем особина или својстава која она нема, односно одрицањем особине или својстава која има, није допуштено ако интерес за објављивање информације не претеже над интересом заштите достојанства и права на аутентичност, а нарочито ако се тиме не доприноси јавној расправи о појави, догађају или личности на коју се информација односи.

У време објављивања спорног текста, тужилац је био народни посланик у Скупштини РСГ и председник странке ДЕМОС, која је припадала групацији која је на изборима у августу 2020. године освојила већину посланичких мандата. Актуелно је било питање консултација за формирање нове Владе РСГ и тужилац је био препознат у јавности као могући мандатар за састав нове владе.

Искази у тексту због којих тужилац тврди да се осећао повређено и трпео душевне болове су да покрет који предводи финансира Русија још од 2014. године, да је био добровољни полазник партијске школе у Кумровцу, да је у биографији тужиоца означено да је био професор на угледном универзитету у Италији, иако је тамо био позван свега пар пута као гост, говорник на одређене теме и да је тужилац боравио у САД са Предрагом Булатовићем како би лобирао против независности Црне Горе.

Слобода изражавања предвиђена чланом 10. Европске конвенције за заштиту људских права није апсолутна. Она може бити ограничена легитимним циљем у који спада и заштита права и угледа других лица. За однос слободе изражавања, са једне стране, и поштовања части и угледа других лица, са друге стране, од значаја је да ли се садржина објављених текстова односи на догађаје, односно личности за које постоји интерес да о њима буде обавештена јавност. Даље, према пракси Европског суда за људска права, потребно је направити пажљиву разлику између чињеница и вредносних судова, јер се постојање чињеница може доказати, док истинитост вредносних судова није доказива (пресуда Лингенс против Аустрије, представка 9851/82, од 08.07.1986. године). Такође, слобода изражавања претпоставља обавезу новинара на дужну новинарску пажњу, дефинисану чланом 9. Закона о јавном информисању и медијима. Наиме, новинар је дужан да пре објављивања информација, предузме разумне мере истраживања ради провере информација. При томе, треба напоменути да је обавеза новинарске пажње законом прописана у циљу остваривања јавног информисања, а не у функцији његовог ограничавања. Наметање новинарима обавезе да се уздржавају од изношења тврдњи које подразумевају критику изречену на рачун политичара неминовно би имало ефекат одвраћања у смислу неизвршавања њиховог основног задатка да прикупљају информације и чувају јавни интерес. Зато је битно је да је од стране новинара учињен разуман напор да се утврде чињенице, па у том случају

новинар није одговоран чак ако се накнадно испостави да оно што је имао разлога да верује да је тачно, нетачно.

У конкретном случају, спорни текст се односи на тужиоца као политичара и објављен је у време када је тужилац препознат као могући мандатар нове Владе у РЦГ, па је текст везан за појаве и догађаје о којима је јавност имала оправдани интерес да буде информисана, у смислу члана 5. Закона о јавном информисању и медијима. Сачињен је на основу објављених биографских података тужиоца, његових јавних изјава о одређеним питањима, изјава других учесника у јавном животу Црне Горе, те информација које су раније објављене у медијима и информација доступних на интернету, па аутор текста јесте поступао са дужном новинарском пажњом. Текст представља критички приказ дуге политичке каријере тужиоца и његове политичке делатности, а тај критички приказ јесте мешовити суд новинара, који је имао довољно чињенично утемељење. Тужилац као политичар мора имати широку толеранцију када је у питању писање новинара о његовој политичкој делатности. Наиме, тужилац као политичар заступа одређена политичка уверења, која исказује кроз своје политичко деловање, поступке и изјаве и мора бити спреман да трпи критичко мишљење новинара, односно анализу тог његовог политичког деловања и закључке новинара изведене на основу тог деловања, и то током читаве његове политичке каријере, што је управо учињено спорним текстом кроз исказе да је странка чији је председник тужилац финансирана од стране Русије, односно да је приликом боравка у САД лобирао против референдума у Црној Гори. У контексту показане дужне новинарске пажње, нису недошуптени ни искази да је тужилац био полазник политичке школе у Кумровцу и да није био професор на универзитету у Италији, већ само предавач, а за које је иначе постојало и довољно чињенично утемељење.

Имајући у виду тон текста и његов контекст, спорни текст није објављен са намером омаловажавања или дискредитације личности тужиоца, већ да се јавност обавести и политичком профилу тужиоца као могућег мандатара нове владе у Републици Црној Гори, па по оцени Врховног суда интерес слободе изражавања претеже у овом случају над интересом заштите достојанства тужиоца.

Стога, насупротив ревизијским наводима, у конкретном случају није дошло до повреде материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом члана 150, 153. став 1. и 163. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео у смислу одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**